

МОРЕПЛАВАНЕТО Е ПОКАЗАТЕЛЪ
ЗА БЛАГОСЪСТОЯНИЕТО НА НАРОДА

ВЕСТНИКЪТЪ
Е БЕЗПЛАТЕНЪ

НАРОДИТЪ ИМАТЪ НУЖДА ОТЪ МОРЕ,
КАКТО ХОРАТА ОТЪ ВЪЗДУХЪ.

МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

ДЪРЖАВА САМО СЪ АРМИЯ
ИМА ЕДИНЪ ЮМРУКЪ;
ДЪРЖАВА СЪ АРМИЯ
И ФЛОТЪ - ГИ ИМА ДВА!

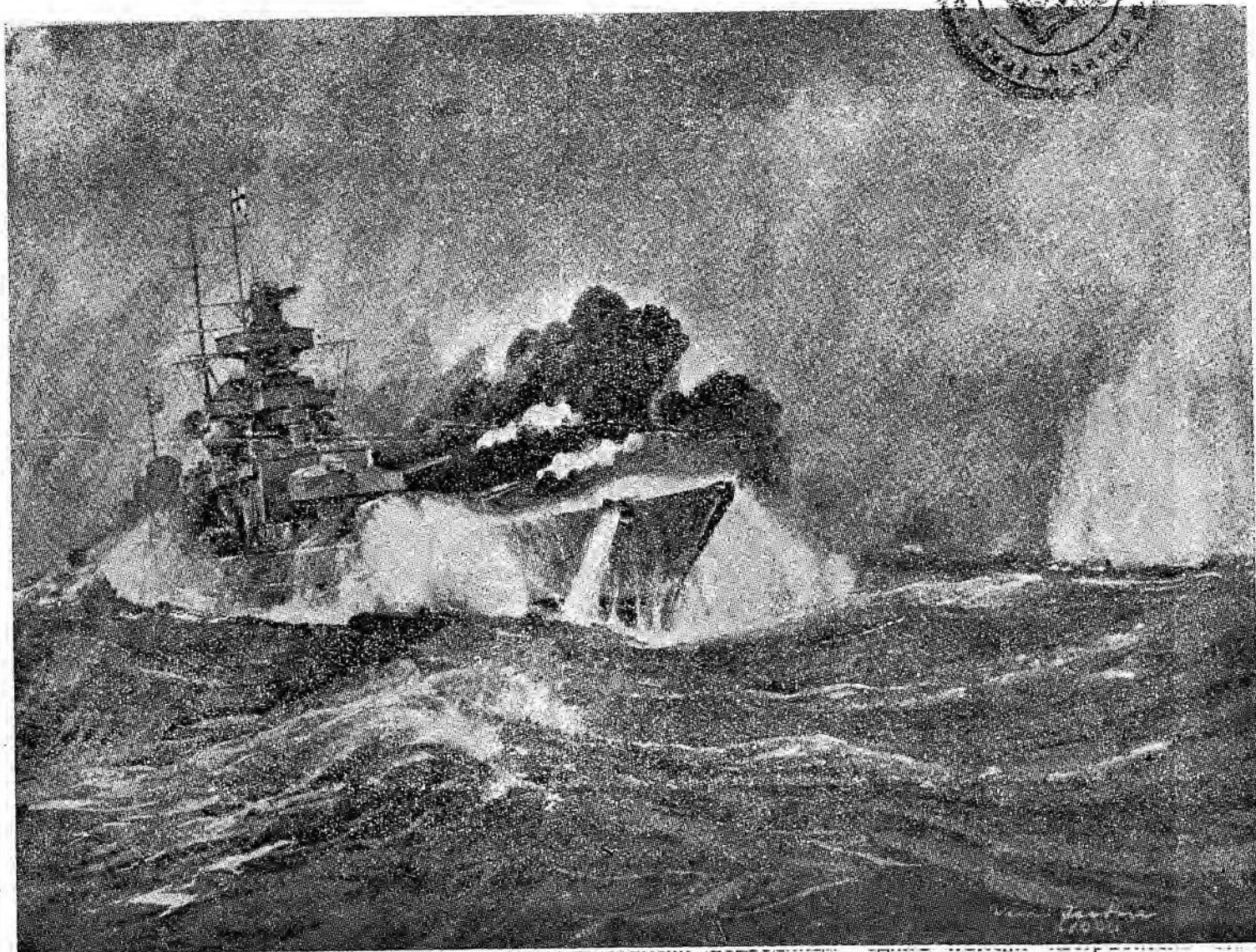
ДРУЖЕМИЧНИКЪ ЗА МОРИКА ПРОСВЕТА И ОБНОВА
ДЪКОВОДИ РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ

Година VIII.

Варна 15. юли 1942 год.

Брой 170.

НЕ ЧАКАЙ ДА СЪЗДАВАШЪ ФЛОТЪ КОГАТО ТЕ НАПАДАТЪ,
ЗАЩОТО НЕ СЕ КОПАЕ КЛАДЕНЕЦЪ, КОГАТО ОЖЕЛЪВЕЦЪ.

КАЛЕНДАРЪ НА „МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ“

— На 18 юни 1890 год. остров Хелголанд, настояща нѣмска морска крепостъ въ Северното море, билъ тържествено присъединенъ къмъ Германия. До това време островътъ билъ английски и билъ замѣненъ срещу получаването отъ Англия на германскитѣ владения въ Занзибаръ и Източна Африка.

— На 19 юни 1917 год. нѣмски подводникъ успѣлъ да потопи четвъртия подъ редъ неприятелски подводникъ, францускиятъ „Ариане“.

— На 20 юни 1895 год. се извършило откриването на канала „Кайзеръ Вилхелмъ“, съединяващъ Балтийско съ Северно море. Съ откриването на тоя воденъ пътъ, германскиятъ военъ флотъ получилъ възможността за бързото си съсрѣдоочение, както въ Северното, така и въ Балтийското море.

— На 21 юни 1919 год. се извършило самопотопяването на интернирания въ Скапа Флоу германски военъ флотъ, състоящъ се отъ 18 линейни кораба, 8 леки кръстосвача и 50 изстрѣбителя. Съгласно условията за примирието, наложени на Германия, последната трѣбвало да обезоружи и изпрати всички свои бойни кораби въ Англия, залива на Скапа Флоу, гдето флотътъ трѣбвало да престои до окончателното подписване на мира. За да не бжде обаче, германскиятъ флотъ подѣленъ между държавитѣ победителки, нѣмскиятъ морска рѣшили да самопотопятъ своитѣ кораби, което извършили успѣшно, въпрѣки бдителността на англичанитѣ.

— На 26 юни 1941 год. се завърналъ въ Германия действащиятъ въ Атлантически океанъ нѣмски тежъкъ кръстосвачъ „Адмиралъ Шееръ“, който потопилъ презъ време на своитѣ действия общо 152,000 бр. р. тона английски кораби, между които и единъ цѣлъ керванъ кораби възлизащи на 86,000 бр. р. тона.

Действащиятъ въ Индийски океанъ нѣмски спомагат. кръстосвачъ „Пингвинъ“ влѣзалъ въ сражение съ английския тежъкъ кръстосвачъ „Корнвалъ“ и билъ потопенъ. До загиването си нѣмскиятъ спомагат. кръстосвачъ потопилъ множество неприятелски търговски кораби, възлизащи на 140,000 бр. р. тона, като изпратилъ въ Германия и нѣколко пленени търговски кораби притежаващи ценни товари.

— На 1 юли 1798 год. Наполеоновиятъ флотъ, състоящъ се отъ 72 бойни единици, неочаквано се

Сжщиятъ день, отъ превознитѣ кораби били стоварени на брѣга 40,000 француски войници, които започнали завоюването на Египетъ.

— На 3 юли 1940 г. предъ француското африканско пристанище Оранъ се появили английски морски сили въ съставъ: ескадра линейни кораби, кръстосвачи, изстрѣбители и единъ самолетоносачъ.

На намирашитѣ се въ пристанището Оранъ француски бойни кораби билъ даденъ ултиматумъ за безусловното имъ предаване въ срокъ отъ 6 часа.

Презъ времетраенето на ултиматума, английски самолети препрѣчили, чрезъ поставянето на заградни мини, изходитѣ на пристанището.

Французитѣ отхвърлили искането на англичанитѣ, поради което се завързало ожесточено сражение, въ последица на което напълно били сразени следнитѣ француски кораби: Лнейнитѣ кораби „Дюнкеркъ“ и „Провансъ“ и флотиловодачтъ „Могадоръ“. Линейниятъ корабъ „Бретанъ“, при опитъ да напустне пристанището се натъкналъ на английска заградна мина и потъналъ.

Само линейниятъ корабъ „Шрасбургъ“ и петъ отъ най-новитѣ флотиловодачи успѣли да си пробиятъ пътъ и сполучили да се прибератъ въ пристанището Тулонъ.

— На 6 юли 1940 год. английски кръстосвачи потопили въ източната частъ на Срѣдиземно море, француския флотиловодачъ „Фрондоръ“.

— На 9 юли 1916 год. въ пристанището на Балтиморе, Америка, при нападенъ германскиятъ търговски подводникъ „Дойчландъ“, превозващъ ценни материали. Подводникътъ благополучно извършилъ дългия и опасенъ преходъ презъ океана отъ Европа до Америка.

— На 9 юли 1940 год. английски морски сили обстрелвали и повредили тежко намиращия се въ пристанището Дакаръ француски новостроящъ се корабъ „Ришельо“.

— На 10 юли 1940 год. въ Срѣдиземно море се завързало сражение между италиански и британски морски сили, насочващи се за действие срещу италианскитѣ брѣгове. Поради резултатната съпротива на италианскитѣ кораби, действията на английскитѣ сили срещу опорнитѣ срѣдища били осуетени. Въ морския бой билъ потопенъ италианскиятъ изстрѣбител „Зефиръ“.

— На 11 юли 1915 год. германскиятъ лекъ кръстосвачъ „Кьонигсбергъ“ билъ блокиранъ отъ превъзходящи морски сили въ делтата на рѣка Руфиджи въ Източна Африка. Следъ продължително сражение, кръстосвачътъ изразходвалъ

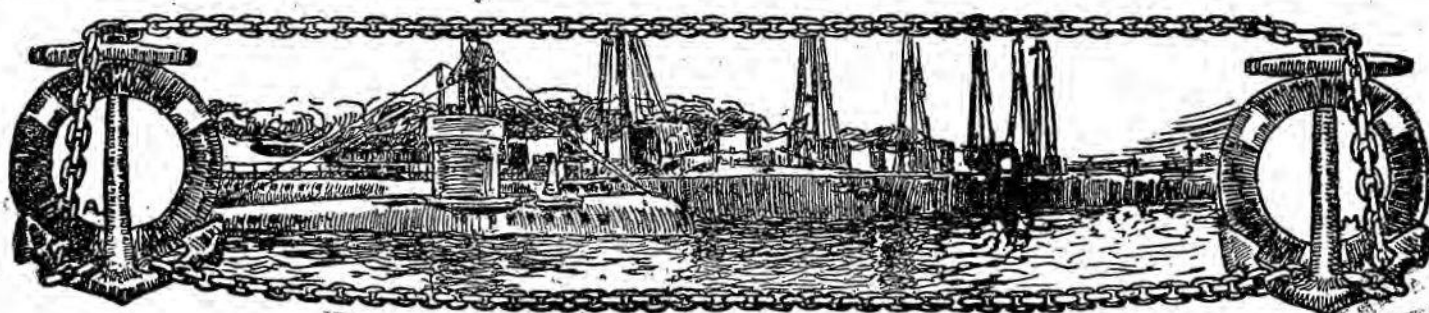
Л О И Ц А

Уредничеството на вестника благодарно за следнитѣ получени дарения:

1. Ст. Д. Бакаловъ, отъ гр. Плевенъ . . . 100 лв.
2. Семко Ганчевъ Ничевъ, морякъ — Варна . . . 100 лв.
3. Н. Тодоровъ, гр. София 100 лв.
4. Петъръ Дим. Турдоглу, отъ гр. Пловдивъ . . . 60 лв.
5. Добри К. Кръстевъ, отъ с. Добриня, Провадийско 50 лв.
6. Юрд. Стояновъ, Варна . . . 50 лв.
7. Никола Алан. Бойчевъ, отъ гр. Варна . . . 50 лв.
8. Костадинъ Икономовъ, Морско уще, Варна . . . 50 лв.
9. Ив. Чавдаровъ, Морско училище, Варна . . . 50 лв.
10. Ив. Дочевъ, с. Сливница, Русенско . . . 50 лв.
11. Александъръ Георгиевъ, Неврокопъ . . . 50 лв.
12. Кирилъ Ст. Димовъ, отъ с. Обзоръ, Поморийско 45 лв.
13. Н. Стояновъ, гр. Варна 30 лв.
14. Диамандъ Зафировъ, отъ с. Обзоръ, Поморийско 30 лв.
15. Дѣдо Бончо, отъ с. Бѣла, Варненско . . . 30 лв.
16. Димитъръ Ив. Станковъ, отъ гр. Русе . . . 30 лв.
17. Методи Ник. Лазаровъ, с. Сливата, Ломско . . . 20 лв.
18. Владимиръ И. Бъчеваровъ, с. Беброво, Еленско . . . 20 лв.
19. Цочко Г. Гърмодолски, мах. Велчовска, Троянско 20 лв.
20. Петъръ Х. Карагеоргиевъ, с. Червенъ, Русенско 20 лв.
21. Вълчо Великовъ Златевъ, с. Новградецъ, Варн. 15 лв.
22. Петко К. Монешики, мах. Велчовска, Троянско . . . 15 лв.
23. Ст. Христовъ, София . . . 15 лв.
24. Илия В. Христовъ, отъ с. Солникъ, Варненско 12 лв.
25. Богомилъ Ан. Костовъ, отъ гр. Варна . . . 10 лв.
26. Стойко Ст. Димитровъ, отъ гр. Варна . . . 10 лв.
27. Петъръ П. Дачевъ отъ гр. Сливенъ . . . 10 лв.

(Следва)

Поради поскъпване на печатарскитѣ материали и увеличение тиража на вестника, желателно е четцитѣ, които получаватъ „Морски Прегледъ“ отъ много години, да изпратятъ скромното си дарение за посре-

СЖДБОНОСЕНЪ ВЪПРОСЪ

Всѣка война на суша, въ въздуха и на море се обуславя, както съ заетостта на живата сила, така и съ употребата и грамадния разходъ на различни хранителни и бойни материали и срѣдства.

И ако въ мирно време, за задоволяване на насжщнитѣ нужди на всѣки народъ сж необходими съответнитѣ количества хранителни и др. припаси, то, толкова по-вече въ време на война, навременното набавяне на всичко за сжществуването и действието на въоръженитѣ сили и народа, се явява като твърде важенъ и отъ първостепенно значение въпросъ, тѣсно свързанъ съ свободата на воднитѣ пжтища и разполагаемитѣ превозни корабни срѣдства.

И затова, настоящата война, въ сжщностъ съставлява ожесточена борба за завладяване на воднитѣ пжтища.

Въ тоя великански

ностъ за използване на воднитѣ пжтища, и дветѣ воюващи групи сж впрѣгнали всички стопански и строителни срѣдства и хвърлили въ борбата разполагаемитѣ свои морски сили.

Последицитѣ отъ тая борба на море сж известни вече. Постиганията на действащитѣ по морскитѣ пжтища нѣмски подводници хвърлиха въ тревога англо—американското върховно командване, което отбеляза особена загриженостъ относно бързо увеличаващитѣ се загуби на търговски кораби.

Морскитѣ пжтища покрай американскитѣ брѣгове сж несигурни вече за корабното движение, а твърде важниятъ Мурмански пжтъ за снабдяване рускитѣ войски съ бойни материали, следъ пълното унищожаване, въ последно време на цѣлия керванъ отъ 38 кораба, се счита за трудно използваемъ.

Запазване възмож-

използване на морскитѣ снабдителни пжтища и намиране начинъ и срѣдства за своевременното попълване на чрезмѣрно разтяшитѣ загуби на търговски кораби, съставлява въпросъ отъ първостепенно значение, за разрешението на който англо—американскитѣ правителства отбелязаха въ последно време такава голѣма загриженостъ.

Правилното, а най-главно, възможното разрешение на тоя сждбоносенъ въпросъ, ще има безсѣмнено решающо значение за изхода на борбата.

Въпросътъ за надеждното противодействие на нанасянитѣ отъ нѣмскитѣ подводници съкрушителни удари върху англо-американското корабоплаване и възможността за попълване на загубения корабенъ тонажъ, ще укаже решающо влияние за резултатния завършекъ на настоящия ожесточенъ свѣ-

МОРСКА МИСЛА

НАСТОЯЩЕТО СЪСТОЯНИЕ И ВЪЗМОЖНОСТИ НА АМЕРИКАНСКИЯ ФЛОТЪ

Избухването на Японо-американската война завари бойния флотъ на Съединенитѣ щати въ положение на обнова, преустройство и превъоръжаване. Докато предвидената строителна програма за подновяване и усъвършенствуване на лекитѣ сили и подводницитѣ се намираше въ пълнѣн ходъ на осъществяване, изпълнението на оповестенитѣ фантастични по размѣри строежи на два флота линейни кораби за Атлантическия и Тихия океани, въ сжщностъ можа да се започне едва презъ юли 1942 год.

Поради това, значителна частъ отъ американския флотъ, въ сравнение бойнитѣ флоти на останалитѣ морски държави, се оказа твърде много остарялъ и не напълно отговарящъ на изискванията на новото време.

Линейниятъ флотъ на Съединенитѣ щати се състоеше отъ 15 стари и 2 новопостроени линейни кораба. Последнитѣ обаче, които се доустройваха презъ лѣтото на 1941 г., въ действителностъ влѣзоха въ строя едва въ началото на настоящата година. Отъ тия кораби, още въ първитѣ часове отъ обявяването на войната, съ положителностъ бѣха потопени въ опорното срѣдище на Хавайскитѣ острови, Пърлъ Харбъръ, четири единици. Като се изключатъ тритѣ стари, построени презъ 1911/12 год. линейни кораби, въ действителностъ, Съединенитѣ щати въ настояще време разполагатъ само съ 10 използвани линейни кораба, въ тѣхния съставъ и такива повредени отъ действието на японскитѣ морски сили.

Засилването на бойния флотъ съ влизането въ строя на новостроящитѣ се линейни кораби отъ вида на „Мисури“ и „Индиана“ трѣбва да се очаква едва въ началото на 1943 г. До това време, американскиятъ линейен флотъ не ще бжде въ состояние да предприеме нападателни действия срещу японскитѣ морски сили въ Тихия океанъ.

Японскитѣ линейни кораби превъзхождатъ значително по отношение на скоростта американскитѣ, поради което последнитѣ за сега не сж въ состояние да подкрепятъ своитѣ морски сили въ действията имъ срещу японскитѣ бойни ескадри въ кое да е американско опорно срѣдище въ Великия океанъ.

то на войната 6 самолетоносача сж сравнително новопостроени и съвременни. Споредъ японски сведения, два отъ тия самолетоносачи сж потопени: презъ февруари, до Нова Гвинея и презъ май в. г. въ морския бой въ Кораловото море.

Кръстосвачнитѣ ескадри се състояха отъ 18 тежки и 19 леки кръстосвачи въ строя и 48 други въ постройка или въ предвидъ за строежъ. Два отъ най-новитѣ леки кръстосвачи, сж потопени при Пърлъ Харбъръ, на 8. XII. 1941 год. Въ морското сражение при Ява японскитѣ сили потопиха два тежки и единъ лекъ кръстосвачъ, а въ Кораловото море, бѣ сразенъ единъ кръстосвачъ, отъ вида на „Луивилъ“. Броятъ на останалитѣ кръстосвачи е съвършено недостатъченъ за осигуряване дългитѣ съобщителни и снабдителни водни търговски пътища на Америка.

Изтрѣбителитѣ и подводницитѣ сж въ по-големия си брой стари, построени презъ време на миналата война и непосредствено следъ нея. Петдесетъ отъ старитѣ изтрѣбители бѣха продадени на Англия. Отъ останалитѣ 190 изтрѣбители въ началото на настоящата война едва 90 сж съвременни и отъ по-нови.

Америка разполагаше съ 111 подводника отъ различни голѣмини, отъ които по-вече отъ половината, сж построени преди 20—22 години и поради това, съвсемъ не отговарятъ на съвременнитѣ изисквания за водене подводниковата война и не могатъ да се използватъ за други действия, освенъ за отбраната на американскитѣ брѣгове.

Общо взето, боевата стойностъ на американския боевъ флотъ, въ прѣки численото превъзходство, въ сравнение морскитѣ сили на другитѣ воюващи страни се счита за твърде слаба, тъй като значителна частъ отъ корабитѣ сж стари постройки, лишени отъ съвременнитѣ изисквания на корабостроителната техника и начинитѣ за водене морската война.

Главната слабостъ на американскитѣ морски сили се състои въ твърде малката скоростъ, която развиватъ линейнитѣ кораби.

Най-големата скоростъ която иматъ тия кораби не надвишава 20 мили въ часъ. Тая скоростъ оба-

време на пробнитѣ си плавания преди 25 години, а отъ тогава до настояще време, естествено, че машинитѣ значително сж износени и корабитѣ могатъ да се движатъ съ значително по-малка скоростъ.

Следъ завладяването на Исландия и необходимостта отъ защитата на морскитѣ и продоволствени пътища до новото морско опорно срѣдище, Америка бѣ принудена да държи частъ отъ своитѣ морски сили въ Атлантически океанъ.

Поради това, при обявяване на Японо-американската война, морскитѣ сили на Съединенитѣ щати бѣха групирани както следва:

Въ Тихия океанъ, главно въ Пърлъ Харбъръ се намираха 9 линейни кораба, 3 самолетоносача и съответнитѣ ескадри и флотилии кръстосвачи, изтрѣбители и подводници. Останалитѣ линейни кораби и самолетоносачи се намираха въ Атлантически океанъ.

Следъ потопяването на частъ отъ линейнитѣ кораби, въ настояще време Америка може да съсредоточи за действия въ Тихия океанъ нав-много до 8 линейни кораба, срещу които Япония притежава 12 съвременни и съ повишена боеспособностъ.

Поради това, Америка полага голѣми усилия за бързия строежъ на множество линейни кораби, за да увеличи въ следващитѣ нѣколко години числения съставъ на линейния флотъ, а съ това да изравни силитѣ съ Япония и получи възможността за изпълнението на предвиденитѣ действия и задачи.

При обявяването на войната, линейнитѣ кораби притежаваха едва 85%, а самолетоносачитѣ, 90% отъ предвидената обслуга. Затова Америка чувства голѣмъ недостигъ отъ добре обучени моряци.

Сжществуватъ сведения, че една ескадра американски линейни кораби, въ чийто съставъ влизатъ новопостроенитѣ кораби „Вашингтонъ“ и „Нордъ Карлина“, ще се насочи къмъ Александрия, за даване съдействие на застрашенитѣ въ Срѣдиземно море английски морски сили. Дали съ това обаче, ще може да се измѣни неизбѣжниятъ ходъ на англо-американскитѣ загуби въ корабоплаването и залъзването на военно-морското могѣщество, ще

ДЕЙСТВИЯТА НА МОРЕ ПРЕЗЪ МЕСЕЦЪ МАРТЪ

28 ФЕВРУАРИ: Нѣмски подводници съобщили за потопяването край източните брѣгове на Съединенитѣ щати 42,000 бр. т. тоза търговски кораби.

Въ морето Ява се състояло морско сражение между японски морски сили и такива на Англия, Америка и Холандия. Японскитѣ кораби успѣли да потопятъ 1 кръстосвачъ и 3 изстрѣбителя.

1 МАРТЪ: Въ морското сражение при Сурабая и Батавия, въ морето Ява, отъ 28.II, до 1.III, японскитѣ морски сили потопили 5 неприятелски кръстосвача, между които 1 голѣмъ американски, 6 изстрѣбителя и засегнали тежко 4 други кръстосвача.

2 МАРТЪ: Презъ февруари били потопени общо 79 англо-американски кораба съ общо 525,400 бр. р. тона, отъ които само отъ нѣмскитѣ подводници 66 кораба възлизащи на 448,400 бр. р. тона. Презъ сѣщото време били тежко повредени 44 търговски кораба.

Японското главно командване съобщило, че презъ време действията срещу Ява и въ морскитѣ сражения следъ 28.II около тоя островъ противникътъ загубилъ: 6 кръстосвача, 6 изстрѣбителя, 7 подводника, 1 канонерка, и 1 миночистачъ. Японцитѣ загубили само 4 превозни кораба.

3 МАРТЪ: Съобщено било, че потопенитѣ край о-въ Ява кръстосвачи били следниѣ: Американскитѣ „Houston“ (9,050 тоненъ); английскитѣ „Esater“ (8,396 т.); австралийскитѣ „Perth“ (7,040 т.) и „Hobart“ (6,890 т.); холандскитѣ „Rooyet“ (6,470 т.) и „Iva“. Потопенитѣ на 4.II, кръстосвачи били: американскитѣ „Augusta“ и холандскитѣ „Tg. mpr“.

4 МАРТЪ: Италиански подводникъ съобщилъ за потопяването предъ американскитѣ брѣгове на 27,000 бр. р. т. неприятелски кораби.

5 МАРТЪ: Японски морски сили потопили южно отъ о-въ Ява английския изстрѣбитель „Stroughold“.

6 МАРТЪ: Нѣмски подводници съобщили за потопяването край брѣговетѣ на Съединенитѣ щати 82,000 бр. р. тона търговски кораби, между които и 7 голѣми петролоносача. До 6 мартъ броятъ на потопенитѣ американски петролоносача достигналъ 50.

10 МАРТЪ: Нѣмски подводници потопили край западните брѣгове на Африка 4 неприятелски кораба съ общо 27,000 бруто р. тона, между които 2 петролоносача.

11 МАРТЪ: Отъ японска страна било съобщено, че на 2 мартъ, японски кръстосвачъ потопилъ западно отъ Австралия, кръстосвачътъ

„Marblehead“, притежаващъ водоизмѣстване 7,000 тона.

Италиански подводници съобщили за потопяването край американскитѣ брѣгове на 23,500 бр. р. тона кораби.

12 МАРТЪ: Нѣмски подводници съобщили за потопяването край източния американски брѣгъ на 17 кораба съ 109,000 бр. р. тона.

Японското командване дало следнитѣ сведения относно нанесенитѣ на неприятелския флотъ загуби отъ започването на войната до 12 мартъ: 7 линейни кораба, 3 самолетоносача, 12 кръстосвача, 22 изстрѣбителя, 44 подводника и 42 разни други бойни кораба; Тежко повредени: 4 линейни кораба и 72 други бойни единици. Потопени 128 търговски кораба съ общо 680,000 бр. р. тона, повредени 92 съ 300,000 и пленени 508 различни по голѣмина търговски кораби съ общо 210,000 тона.

За сѣщото време японския флотъ загубилъ: 4 кръстосвача, 4 подводника, 5 малки подводника за по двама души, 1 нароченъ корабъ, 5 миночистача и 27 превозни кораба.

14 МАРТЪ: Нѣмски подводници съобщили за потопяването край брѣговетѣ на Съединенитѣ щати на 12 кораба съ общо 70,000 бр. р. т.; между които 3 петролоносача. Отъ започването на войната срещу Америка били потопени всичко 151 американски търговски кораба съ общо 1,029,999 бр. р. тона, между които 58 петролоносача и кораби за превозване на течни горива съ 442,000 бруто рег. тона.

Въ Сръдиземно море италианцитѣ потопили единъ английски подводникъ.

15 МАРТЪ: Въ канала Ламаншъ се състояло сражение между леки английски и германски торпедни сили, изстрѣбители, торпедни лодки и миночистачи. Четири отъ английскитѣ торпедни лодки били тежко засѣгнати.

16 МАРТЪ: Нѣмски торпедни лодки атакували една английска флотилия изстрѣбители. Единъ английски изстрѣбитель и една нѣмска торпедна лодка били потопени.

17 МАРТЪ: Японски подводници, действащи въ Бенгалския заливъ и предъ Коломбо, Модростъ и Рангунъ потопили 81,000 бр. р. тона неприятелски кораби.

18 МАРТЪ: Нѣмски подводници потопили отъ единъ корабенъ керванъ предъ Тобрукъ въ Сръдиземно море 8,000 бр. р. тона петролоносачи, а край американскитѣ брѣгове: 1 страженъ корабъ и 41,000 бр. р. тона търговски кораби.

21 МАРТЪ: Нѣмски подводници

Америка и западнитѣ африкански брѣгове на 35,000 бр. р. тона кораби. Въ пристанището на Севастополъ били потопени 4,000 бр. р. тона кораба.

22 МАРТЪ: Подводници потопили предъ Солумъ въ Сръдиземно море, единъ английски изстрѣбитель. Италиански преследвачи на подводници успѣли да потопятъ 4 английски подводника.

24 МАРТЪ: Южно отъ Севастополъ билъ потопенъ 1 руски подводникъ и 5,000 бр. р. тоненъ корабъ.

Нѣмски подводници съобщили за потопяването край американскитѣ брѣгове на 13 кораба съ общо 80,000 бр. р. тона, между които 7 петролоносача.

Въ Сръдиземно море билъ атакуванъ единъ английски корабенъ керванъ отъ който били потопени 3 търговски кораба съ 18,000 бруто рег. тона и били тежко повредени други 3 търговски кораба, 1 кръстосвачъ и 1 изстрѣбитель.

26 МАРТЪ: Източно отъ Солумъ въ Сръдиземно море, подводници атакували английски корабенъ керванъ и потопили 1 изстрѣбитель и 1 търговски корабъ отъ 5,000 бр. регистъръ тона.

28 МАРТЪ: Английски морски сили извършили опитъ да стоварятъ при устието на Лаура десантни части за разрушение на нѣмското опорно сръдище за пдводници въ Сан. Назеръ. Десантътъ следъ кратко и ожесточено сражение билъ отбитъ. Презъ време на развитиѣ се сражения били потопени следнитѣ английски кораби: 1 изстрѣбитель, 9 торпедни лодки и 4 торпедноносача.

Въ Индийски океанъ японски подводникъ потопилъ единъ 7,402 бр. рег. тона петролоносачъ.

29 МАРТЪ: Въ северната частъ на Атлантически океанъ нѣмски подводници потопили 16 търговски кораба съ общо 110,000 бр. р. тона отъ които 8 голѣми петроло-пре-носача.

30 МАРТЪ: Нѣмски изстрѣбители атакували въ Северното ледовито море единъ движещъ се къмъ руского пристанище Мурманскъ американски корабенъ керванъ, охраняванъ отъ английски морски сили.

Корабитѣ отъ кервана пренасяли танкове и бойни припаси отъ Нью-Йоркъ. Единъ корабъ отъ 10,000 бр. р. тона билъ потопенъ и 4 други тежко повредени.

Въ състоялото се при атакуването на кервана морско сражение, единъ отъ английскитѣ изстрѣбители получилъ торпеденъ ударъ, а единъ нѣмски изстрѣбитель билъ

ВЕНЦ-МОСКА ИСТОРИЯ

ПРИНЪ АТАКУВА

Август 1939 год. Въ различните нѣмски пристанища, служещи като изходни сръдища се намиратъ готови за походъ подводници, за извършване на ежегодното голѣмо „Атлантическо учение“, въ което командири и обслуга ще трѣбва да отбележатъ какво сж научили презъ време на учебния периодъ и при обстановка, близка до бойната.

Заповѣдта за начеване на похода е дадена. Единъ подводникъ напуска устието на Елба и се насочва къмъ открито море, приветстванъ отъ множеството движещи се наоколо кораби, вѣтроходи и гребни лодки. Подводникътъ се командва отъ лейтенантъ Понтеръ Принъ, привлеченъ отъ търговскитѣ кораби на служба въ възраждащия се боевъ флотъ. Странствуващиятъ съ търговскитѣ кораби по обширнитѣ свѣтовни океани и морета, подобно на старъ и опитенъ „морски вълкъ“, новоназначенъ за командиръ на подводникъ офицеръ, притежава сръденъ ръстъ, тъмно-руси коси и сиво-сини, живи и свѣткащи очи съ постоянна и дружелюбна усмивка на уста.

Подводникътъ минава покрай голѣмия червенъ фаръ и навлиза въ водитѣ на Северното море. Командирътъ се намира върху бойната кула на своя подводникъ и следи внимателно еколната морска повърхност и синьото, безоблачно небе. До него сж застанали на постъ като наблюдатели млади и снажни моряци, които наблюдаватъ съ орловъ погледъ хоризонта въ всички посоки. Наблюдателитѣ сж получили заповѣдъ, да следятъ внимателно и веднага съобщаватъ за всичко видено, колкото малко и незначително да е то. Съ това се цели тѣ да привикнатъ и се обучатъ като добри и надеждни наблюдатели, отъ чийто погледъ не трѣбва да остане нищо незабелязано, защото, лейтенантъ Принъ знае, че доброто наблюдение, е първото условие, както за резултатнитѣ действия на подника, така и за запазване живота и сществуването на обслугата и малкия корабъ.

Често гърлестиятъ гласъ на командира прокънтява отсѣчено по всички отдѣления на подводника: „Тревога!“ ... Всички сж по мѣстата си и лейтенантъ Принъ обикаля неуморно презъ всички помѣщения да провѣри лично изпълнението и даде необходимитѣ напътствия на

проявата на сръчностъ, бързина, умѣние и съобразителностъ.

Извършватъ се едно следъ друго многобройни потапяния на дълбочина и отново изплавания на повърхността, последвани отъ обучения по торпедна и артилерийска стрелба и атакуване на неприятелски корабъ.

Всички сръдства за командване и действие на подводника сж стократно провѣрени и изпробвани докато, както въ командира, така и въ обслугата се загнездя твърдото убеждение въ годността и сигурността на подводното оръжие.

Така, неспирно извършвайки всевъзможни упражнения и обучения, подводникътъ се отдалечава постепенно отъ роднитѣ брѣгове и браз-

Легендарниятъ командиръ на подводникъ
Лейтенантъ Принъ

ди съ стоманеното си тѣло водитѣ на Северното море, въ очакване да се получи задачата за следващитѣ съвмѣстни бойни учения.

Отъ полученитѣ чрезъ радиоприемника новини обаче, се установява че политическото положение е твърде много натегнато и не сж изключени враждебни действия на изтокъ, срещу Полша. Дали наченатото въ миръ бойно учение ще завърши въ сжщо така мирна обстановка?

На 30 августъ лейтенантъ Принъ забелязва въ утриньната дрезгавина единъ напълно затъмненъ търговски корабъ, който прекосява презъ полезрението на подводника и бързо се изгубва отъ видимостъ.

скитѣ кораби въ Северното море е вече указание, че настѣпватъ не-обикновенни времена, граничащи съ положението на война.

На 1 септември неочаквано долита вестъта за обявяването на войната срещу Полша. Зауцитѣ на фанфари и тържествени маршове отекватъ въ стоманенитѣ стени на подводника. Въ носовото помѣщение, въ подофицерското отдѣление, на бойната кула и при моторитѣ, обслугата е застанала съ разтуптани сърдца и съ еднаквата мисль: „Ще се намѣси ли Англия, въ тая кървава борба?“.

На 2 септември сутриньта наблюдателя отъ бойната кула съобщава: „Забелязвамъ два французски подводника“. Тревога преминава презъ цѣлия полводникъ, който е готовъ за действия. Обаче, Франция не е обявила война и затова лейтенантъ Принъ свободно пропуска чуждитѣ подводници да продължатъ необеспочавани своето движение ...

Денътъ преваля и настѣпва тъмна нощъ, нощта на неизвестността.

Лейтенантъ Принъ и неговиятъ пръвъ помощникъ, мичманъ I р. Ендрасъ се намиратъ върху бойната кула и следятъ заедно съ другитѣ наблюдатели едва забележимитѣ очертания на затъмнения хоризонтъ. Изведнѣжъ изъ входника на кулата бързо искача отъ вътрешността на подводника единъ морякъ, който запхтяно и възторжено съобщава: „Г-нъ лейтенантъ! Нарочно съобщение! Война съ Англия“.

Съ пѣргавъ скокъ лейтенантъ Принъ бързо се спуща презъ входника въ сръдищното помѣщение на подводника, огласявано отъ тържественитѣ звуци на бойни маршове и фанфари. Настава тишина и нарочното съобщение повторно се съобщава. Значи, вѣрно е. Войната срещу Англия действително е обявена. Неволно по всички лица преминава сѣнката на тревогата и загриженостъта. Отъ тоя мигъ насетне готовността трѣбва да бжде засилена, защото смъртъта въ лудъ лежѣжъ се е спустнала вече надъ тъмнитѣ морски води.

Въ мисльта на лейтенантъ Принъ бързо прѣминаватъ като на филмъ възможноститѣ за среща съ противника, воденето на война срещу неприятелското корабоплаване или получаването на заповѣдъ за извършването на друго нѣкое на-

близкия корабоплавателен път. Наблюдателитъ следят внимателно и всеки се старае пръв да открие противника или търговски корабъ.

На следующата сутринъ на хоризонта се забелязва единъ търговски корабъ. Времето е ясно и хубаво, една чудно свежа и прекрасна елничева есенна утринъ, каквато може да се наблюдава само въ широко-то и необятно море.

Подводникътъ препрѣчва пътя на търговския корабъ и издига международенъ сигналъ означаващъ: „Спрете движението! Изпратете съ лодка корабнитъ книжа!“

Корабътъ е голѣмъ, надъ 7,000 бр. р. тона и носи гръцко знаме. По горната му палуба се забелязва суетене. Очевидно, че обслужката му е изплашена и бързо се втурва къмъ спасителнитъ лодки. Следъ нѣколко само минути лодкитъ сж спуснати на вода и напуцатъ кораба, като се приближаватъ къмъ подводника. Една отъ лодкитъ се отдѣля и прилепа плътно до последния. Капитанътъ на кораба и първиятъ му помощникъ се покатерватъ по малката вжжена стълба и се изкачватъ върху бойната кула. Лейтенантъ Принъ преглежда поднесенитъ му книжа. Всички сж въ редъ. Корабътъ е натоваренъ съ 7,555 тона английски стоки, предназначени за неутралното пристанище Ротердамъ и поради това трѣбва да се освободи, за да продължи пътуването си.

— „Може да продължител!“ казва лейтенантъ Принъ на разтревожения гръцки капитанъ, подавайки му обратно корабнитъ книжа. „Обаче, трѣбва да ви обърна вниманието, че ако използвате вашата радиостанция за предаване на случката, ще считамъ, че това е проява на неприятелско действие, и въ такъвъ случай корабътъ ви ще бжде веднага потопенъ“.

И двамата треперящи гърци се закланятъ робопенно обещавайки, че тѣ никога не ще извършатъ подобно деяние застрашаващо тѣхния и тоя на останалата обслуга животъ.

Следъ това тѣ бързо се спущатъ въ своята лодка и се връщатъ обратно на изоставения корабъ.

— „Следете за радиопредаванията отъ кораба, заповѣдва лейтенантъ Принъ и насочва своя подводникъ по плавателния път.“

Следъ обѣдъ приближаватъ последователно единъ шведски и единъ норвежки корабъ, които, като неутрални такива се оставятъ свободно да продължатъ своето движение въ западна посока.

Нощта преминава въ безрезультатно търсене на врага. Едва на следната утринъ наблюдателитъ забелязватъ търговски корабъ, който

загасени отличителни огньове.

Подводникътъ се впуска въ преследване и веднага съ развиделяване се потапя подъ водата, гдето чака приближаването на забелязания корабъ.

Въ срѣдищното помѣщение се намиратъ артилериститъ, готови всеки мигъ да изкочатъ на горната палуба за действие съ носовото орджие. Лейтенантъ Принъ е прилепналъ за окуляра на морегледа и следи внимателно кораба, който се движи въ лжкатушни направления. Ето, сега той се намира достатъчно близо до подводника. Дава се заповѣдъ за изплаване на повърхността. Отводнителнитъ помпи бръмчатъ, показателътъ на дълбокомѣра бързо пада и въ следния мигъ стоманеното тѣло на подводника неочаквано се появява на повърхността.

Артилериститъ се втурватъ презъ входника на кулата и изкачатъ върху палубата, като бързо насочватъ орджието къмъ кораба. Силенъ гърмежъ разтърсва околността. Първиятъ предупредителенъ изстрелъ е даденъ вече. Той означава, че търговския корабъ веднага трѣбва да преустанови своето движение.

Докато лейтенантъ Принъ наблюдава кораба който, вмѣсто да спре, пуца въ пълненъ ходъ своитъ машини съ намѣрението до отбѣгне смъртната опасностъ, радиотелеграфистътъ на подводника залавя следното радиосъобщение: „S O Sl... S O Sl... атакуванъ съмъ отъ нѣмски подводникъ!“.....

Веднага на бойната кула се получава донесението: „На командира. Корабътъ предава радиосигнали за помощ“.

Отъ случая не е необходимо повече да се мисли, заповѣдта е дадена и четири последователни снаряда се насочватъ къмъ опитващия да се отдалечи английски корабъ. Три отъ снарядитъ попадатъ въ целта, гдето извършватъ своето разру-

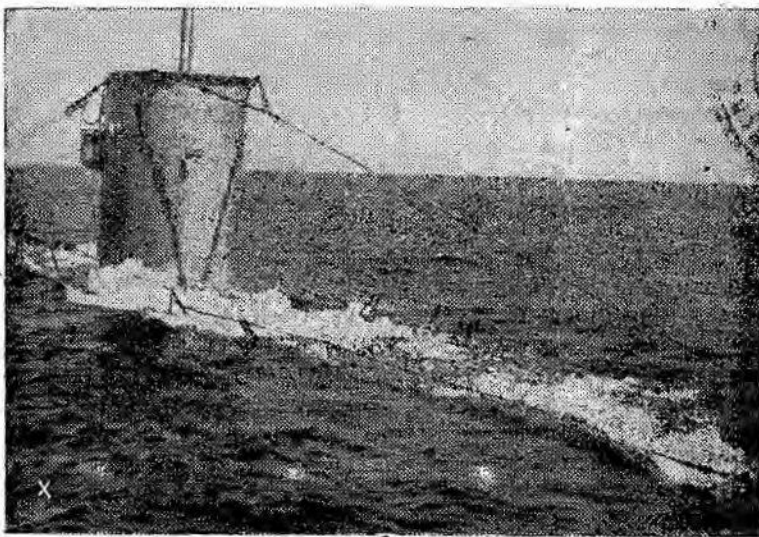
шително действие. Огнени кълба се издигатъ на мѣстото на ударитъ и различни отломки политатъ наоколо.

Пара се появява надъ димната тржба и винтоветъ се движатъ на заденъ ходъ. Въ следния мигъ корабътъ е застаналъ вече неподвижно. Обхванати отъ панически страхъ, англичанитъ се втурватъ къмъ спасителнитъ лодки, които бързо спущатъ на вода. Въ бързината и суетенето, една отъ спасителнитъ лодки се обръща и пада въ водата заедно съ моряцитъ, които усилено започватъ да плуватъ и се насочватъ за спасение къмъ другитъ лодки. Надаватъ се викове за помощъ. Двама отъ англичанитъ доплуватъ съ сетни силидо подводника и изнемощели отъ преумора се извличатъ въ безсъзнание върху палубата.

Къмъ мѣстото на корабокрушението бързо приближава единъ норвежки корабъ. Дава се сигналъ: „Спрете веднага!“ Послушно корабътъ преустановява своето движение. Отъ подводника повторно, чрезъ говорната тржба се съобщава: „Моля спасете хората“.

— „Ще изпратя лодка“, отговаря капитана на норвежкия корабъ. Въ кратко време всички моряци отъ горящия корабъ се прибиратъ върху палубата на сушина. Кой е вървалъ преди една седмица, че по тоя оживенъ плавателенъ пътъ ще се разиграе подобна картина на разрушение и проява на човѣчностъ, като тоя тукъ, въ близостъ на английскитъ брѣгове?

Освободенъ отъ грижата за спасението на английскитъ моряци, подводникътъ на лейтенантъ Принъ отново се насочва къмъ обхванатия въ пламъци британски търговски корабъ. Едно изстреляно торпедо полита къмъ кораба и следъ нѣколко секунди последния се разкъсва отъ торпедния взривъ на две половини, които бързо изчезватъ къмъ морското дѣно. (Следва).

МОРСКИ ВЕСТИ

Езикът на цифритъ

Известно е, че най-убедителенъ за доказване истинността на всѣко твърдение е, езикътъ на цифритъ.

Словото, въпрѣки богатството му съ множество изрази блѣднѣе предъ краткитъ, получени следъ обстойно пресмѣтане цифри, установяващи най-нагледно и просто постигнатитъ постижения въ настоящата великанска борба.

Цифритъ сж последица на положителни и неоспорими данни и пресмѣтания, добре, подробно и обстойно провѣрени.

Относно размѣртъ на постигнатитъ отъ нѣмски морски сили постижения въ борбата на море, свидетелствуватъ следнитъ отбелязани въ нѣмското морско списание „Морски прегледъ“ цифри:

Отъ 3 септември 1939 год. до 1 априлъ 1942 г., за което време сж провѣрени обстойно сведенията, отъ действията на нѣмскитъ въоръжени сили били потопени общо 16,274,000 бр. р. тона неприятелски търговски кораби, почти толкова, колкото Англия притежаваше преди влизането ѝ въ настоящата война.

Отъ тия кораби морскитъ сили потопили 12,078,000 тона, а отъ действието обаче на самолетитъ, били сразени 4,196,000 бр. р. тона.

Тия цифри съпоставятъ ефикасността на военния флотъ срещу въздушнитъ сили въ съотношение 3:1.

Самолетътъ, въпрѣки ефикасността му въ бързи, изненадващи и резултатни действия, бесспорно, трѣбва да отстъпи мѣсто на военния корабъ, който още не е загубилъ своето голѣмо значение за борбата на море.

Главенъ дѣлъ въ потопенитъ отъ нѣмскитъ морски сили неприятелски кораби иматъ подводникитъ, които презъ отчетениятъ периодъ време сж потопили 9,032,000 бр. р. тона търговски кораби, съ което напълно си извоюваха правото като главно и твърде резултатно сръдство за сразяване на неприятелското корабоплаване. Последното известно е, че играе голѣма роля въ настоящата война предимно за подвоза на твърде необходимитъ бойни припаси, материали и суровини, за живота на народитъ и въоръженитъ сили на воюващитъ страни.

День на германския воденъ спортъ

Въ голѣмитъ културни страни на

то, гребането и вѣтроходството, се отдава твърде голѣмо значение, главно като сръдство за физическото заякчаване на младежтѣта и придобиването на сръчностъ, ловкостъ, безстрашие, съобразителностъ, твърдостъ и търпение.

Затова, ежегодно се отдѣля време за широкото пропагандиране на водния спортъ, като се опредѣля и день за празнуване и установяване полученитъ постижения на младежтѣта въ това направление.

На 26 юли въ Германия ще бжде празнуванъ „Деньтъ на германския воденъ спортъ“. По тоя случай, въ цѣла Германия ще се състоятъ състезания по плуване и гребане, за да се опредѣлятъ първенцитъ и новитъ постижения на разнитъ видове воденъ спортъ.

Лейтенантъ Ендрасъ.

Недавна главното германско командване на въоръженитъ сили съобщи за загиването на лейтенантъ Ендрасъ, командиръ на подводникъ, който не се завърналъ отъ бойнитъ си походъ срещу врага.

Лейтенантъ Енгелбертъ Ендрасъ бѣ единъ отъ храбритъ и дейни командири на подводници, който бѣ награденъ съ джбовия вѣнецъ на желѣзния кръстъ, отличие, за отбелязанитъ отъ него твърде резултатни действия на море и срещу неприятелското корабоплаване.

Лейтенантъ Ендрасъ бѣ и първиятъ помощникъ на легендарния нѣмски подводниковъ командиръ, лейтенантъ Принъ, съ който извърши смѣлото нападение въ Скапа Флоу. Презъ май 1940 г. младиятъ офицеръ получи назначението за самостоятелно командване на подводникъ, съ който смѣло се впусна изъ просторитъ на обширния океанъ.

Освенъ многобройнитъ неприятелски търговски кораби, командваниятъ отъ лейтенантъ Ендрасъ подводникъ потопилъ и два голѣми британски спомагателни кръстосваче: „Carinthia“ отъ 22,300 бр. р. тона, и „Duuvgan Castle“, 15,000 бр. р. тона, непосредствено до английскитъ брѣгове.

Както Принъ, така и лейтенантъ Ендрасъ загинаха славно въ борбата за морско господство, обаче тѣхнитъ дѣла ще живѣятъ вѣчно въ страницитъ на военно-морската история, като примѣръ на проявена храбростъ и отлични извършения.

Необходимостъ отъ търговски кораби.

Животътъ е вѣчна борба за съществуване, изискваща наличието на съответнитъ количества хранителни припаси и първични материали, необходими за физиологична и духовна храна на всѣки човѣкъ.

Известно е, че значителна частъ отъ тия материали се намиратъ въ различнитъ презморски страни, отъ гдето се пренасятъ до сръдцищата за използване, единствено по важнитъ снабдителни артерии, каквито сж морскитъ пѣтища, чрезъ многобройнитъ товарни кораби, движещи се непрекъснато въ различни посоки изъ обширнитъ свѣтови морета и океани.

Относно важноста на морскитъ пѣтища и значението на търговскитъ кораби за културния и стопански възходъ на всѣка граничаща съ море държава, свидетелствуватъ силниятъ стремежъ на народитъ за създаване подържането и използването на многоброенъ собственъ търговски флотъ.

Търговскитъ кораби сж една належаща необходимостъ за морскитъ държави, която твърде осезателно се чувства въ настоящата война отъ воюващитъ страни, главно Англия.

Корабоплаването по Рейнъ.

Известно е, че по плавателнитъ рѣки на Германия съществува добре уредено рѣчно корабоплаване.

Въпрѣки войната, корабоплаването по рѣката Рейнъ не е ни най-малко намалило своята редовностъ и оживление.

Малкитъ, красиви, добре уредени и бързоплувни пѣтнически кораби се движатъ безспирно въ дветѣ посоки по голѣмата легендарна германска рѣка и редовно обслужватъ пѣтническото съобщение между многобройнитъ и китни селища по брѣговетъ на Рейнъ.

Цѣлиятъ плавателенъ пѣтъ е раздѣленъ на отдѣлни части и притежава многобройни и добре устроени спирки.

Корабоплаването по р. Рейнъ е отъ голѣмо значение за бързитъ вътрешни съобщителни сръдства на Германия. Освенъ пѣтници, по широкия и удобенъ плавателенъ пѣтъ се пренасятъ и грамадни количества най-разнообразни товари, съ което се облекчава значително претовареността по германскитъ водни пѣтища.

МОРСКА ЛИТЕРАТУРА

РИБАРЬ

Вълните съ грохотъ въвъ превара
догонватъ се въ брѣгътъ ронливъ,
а нейде тамъ . . . стои рибаря —
замисленъ, скромнъ, мълчеливъ . . .

Блѣнува той за ловъ богатъ,
че въ къщи чака го жена . . .
и ош'на прага ще го срещнатъ
игривитѣ му две деца . . .

Прелитатъ чайки изъ безкрая
и чезнатъ, губятъ се катъ димъ,
а той до бездната на края,
мечтае си, неустрашимъ . . .

Настава чудна нощъ, чаровна . . .
И нѣжно луната се засмѣе.
Въ рибаря е душа тягловна,
но, надежда нова я люлъе.

Л. М. Щеревъ

МОРЕТО, МОРСКИЯТЪ СПОРТЪ И БЪЛГАРСКАТА МЛАДЕЖЪ

За българитѣ се е създадо твърде погрѣшното международно мнение, че тѣ никѣга не сж притежавали стремежъ къмъ морето, че всѣкога сж странили отъ неговитѣ брѣгове. Това мнение може да се поддържа само отъ хора, които не познаватъ достатъчно добре родната история. Ако се разгледа тоя въпросъ отъ древнитѣ времена на българското минало, неминуемо ще се дойде до тъкмо обратното убеждение.

Известно е, че първата българска държава била основана въ земитѣ между Черно море и устието на Бѣлия Дунавъ и, че нашитѣ прадеди бързо сж осъзнали голѣмата полза отъ морето. Въ първото време на съседство съ морето, разбира се, не би могло да се изисква отъ нѣкогашния българинъ особена любовъ и привързаностъ къмъ тази нова, непозната за него стихия, обаче въ византийски лѣтописи отъ VII вѣкъ е означено признание отъ враговетѣ на българския народъ, споредъ което, живущитѣ покрай морето Угундуръ българи образували „стара, велика България и че тогава тѣ сж ловѣли обилна риба отъ това море“.

Българо-славянитѣ, населяващи южната частъ на Балканския полуостровъ сж били познати като смѣли моряци и рибари. Племената ринхини и струмци се особено прославили въ това отношение, като съ своитѣ лодки—однодрѣвки, съ търговска и пиратска целъ се спускали далечъ отъ брѣговетѣ на югъ, въ открито море.

Сществува редица исторически сведения, споредъ които нагледно се установява, че древнитѣ българи не сж били чужди на морето. Държавната политика на българскитѣ царе, както презъ първото, така и презъ дветѣ царства, показва очебийно, че сщществувало пълно съзнание за необходимостта отъ използването на морето, както въ политическия, така и въ стопанския животъ на държавата и народа.

Ханъ Исперихъ преди да се при-

влaдението на морския брѣгъ, като очистилъ последния отъ византийцитѣ, превзелъ и се закрепилъ на крайбрѣжнитѣ селища.

Телеригъ пръвъ се спусналъ на югъ, за обединението на българо-славянитѣ въ областта на Бѣломорието.

Великиятъ царъ Крумъ, следъ завладѣването на Несебъръ се отправилъ съ войскитѣ си къмъ южнитѣ предѣли на Балкана. Излазътъ на Бѣло море и завладѣването на Цариградъ, а съ това и ключа за просторнитѣ води на свободното море, сж били заветната му мечта. Липсата на воененъ флотъ—сѣдбоносната грѣшка на тогавашнитѣ български държавници, била единствената причина за неуспѣха на дѣлото.

Въ началото на своето царуване Борисъ, притиснатъ по суша и море отъ византийцитѣ, билъ принуденъ да имѣ отстъпи Бѣломорското крайбрѣжие, но срещу тази отстъпка той получилъ излаза на откритото Адриатическо море, като завладѣлъ Драчъ.

При царъ Симеона, Черноморската граница на българската държава достигнала до Мидия. Дивитѣ, но богати и красиви странджански брѣгове били подъ негово владение, обаче, завладяването на Цариградъ, поради липсата на необходимитѣ бойни кораби, останало несбѣднатъ стремежъ.

Държавни интереси, главно подържането единството на географски разпокъсаната българска народностъ, наложили настойчивия стремежъ на царетѣ отъ първото българско царство къмъ тритѣ, обвиващи границитѣ на нашия полуостровъ морета. За осъществяване на тоя стремежъ, българитѣ презъ п-то царство, въпрѣки византийскитѣ противодействия, масово се носели и укрепил по морскитѣ брѣгове, особено по тия на Бѣло море. Презъ византийското робство обаче, чрезъ жестокости билъ предизвиканъ отливъ на българското население отъ морския брѣгъ къмъ

българско възстание.

Презъ второто българско царство, царъ Калоянъ, следъ като си върналъ Варна, трѣгналъ по начертания отъ Асена пътъ за завладѣването на Бѣломорското крайбрѣжие. Предъ стениитѣ на Солунъ обаче, той падналъ жертва на грѣкитѣ коварствени интриги.

Царъ Иванъ Асенъ II осъществилъ стремежа на българскитѣ царе, като следъ знаменитата битка при Клокотница включилъ въ предѣлитѣ на българската държава крайбрѣжието отъ устието на Марица до Солунъ, обаче, къмъ XIII вѣкъ, България отново останала само съ Черноморското крайбрѣжие, което следващитѣ български царе най-усърдно бранили и при всѣка възможностъ се стремѣли да увеличатъ на югъ.

По това време Черно море било единствениятъ воденъ пътъ за търговско-стопанско издигане на България чрезъ връзки съ други държави. Чрезъ него до българскитѣ селища идвали търговскитѣ кораби на Генуа, Венеция и Дубровникъ, съ които държавата е сключвала търговски договори.

При Иванъ Шишманъ българското крайбрѣжие се простирало отъ носъ Емона до устието на Дунавъ. Този брѣгъ се включвалъ въ Приморското княжество на деспотъ Добротичъ, пръвъ и последенъ между владетелитѣ на древнитѣ български царства, който създакъ и разполагалъ съ силенъ боекъ флотъ.

Този прегледъ за историческото влияние на морето въ политиката на българскитѣ царе, както въ първото, така и въ второто царство, достатъчно ясно опровергава неоснователното мнение за отчуждеността на древнитѣ българи изобщо къмъ морето. Отъ този краткъ прегледъ е ясно, че обединението на българскитѣ земи подъ една властъ и народностното обединение на българитѣ, се намиратъ въ неизбежна връзка съ стремежа за излаза на моретата, които обвиватъ

Относно привързаността на българския народ към родните морета, може да се сужи по съществуващите народни пѣсни. Стара истина е, че тѣ винаги сж отражение на народнитѣ купнежи и блѣнове, преживѣлици и вѣрвания. Българинътъ-риболовецъ вижда въ своето море срѣдство за прехрана. Ето откъсътъ отъ една народна пѣсень:

„...Че си купи тънка мрежа,
че премрежи Черно море,
та улови мръна риба“

Но не само богатата отъ морето възпѣва българинътъ. Художественото му чувство не може да не изрази вълнуващата го красота на морето. Ето, утихналото Бѣло море:

„...Света гора се наднела,
нади море се наднела,
гора по море гледаше,
по море плува бѣлъ канкъ...“

Светогорскитѣ височини се отразяватъ въ притихналитѣ води, по които се носи лодка съ бѣли опнати платна.

Тия, както и многото други откъси изъ народни пѣсни сочатъ голѣмиятъ стремежъ на българина къмъ роднитѣ морета, чието огромно значение той напълно правилно е оценявалъ.

Българскиятъ народъ е щастливъ, че нашата хубава родина е твърде много благодетелствуванa отъ природата. И колко много допринасятъ за това роднитѣ морета! Преди всичко, въ климатическо отношение тѣ сж, които смекчаватъ зимния студъ и разхлаждатъ задушната лѣтна жегa. Подъ сияйното слънце, морето дава обилно своитѣ целебни изпарения, а кой не е ликувалъ лѣте, окжпанъ отъ животворнитѣ слънчеви лъчи по морския брѣгъ, или всрѣдъ благодатната прохлада на морската вода? Нали тъкмо тоя чаръ на съгласуваното водно и слънчево лѣчение създаде процътяващата слава на морската ни царица като първостепенно морско лѣтoviще? А не само Варна; но и всички крайморски селища сж годни за лѣтoviща. За страдащитѣ отъ ревматизъмъ родното Черноморие предлага особено рѣдко и спасително въздействащо срѣдство чрезъ калнитѣ бани при Поморие и Балчикъ.

Морето дава поминъкъ на много крайбрѣжни жители чрезъ рибарството, като по този начинъ се подобрява благосъстоянието на държавата. А освенъ това, рибата е твърде ценна и полезна храна. Солепроизводството, застъпено силно въ Поморие, е важенъ и доходенъ поминъкъ за мѣстнитѣ жители и задоволява една насжщна нужда на цѣлата ни страна.

Родното море дава възможностъ

море, притежава свободни и независими, удобни и евтини съобщения съ цѣлъ свѣтъ. Съ право морето за една държава се сравнява съ бѣлитѣ дробове на човѣка. Както бѣлитѣ дробове сж необходимо условие за съществуването, развитието и възхода на всѣко живо същество, така и морето съставлява насжщна необходимостъ за всестранния напредѣкъ на всѣка държава. И затова, роднитѣ Черно и Бѣло морета действително сж бѣлитѣ дробове на нашето отечество.

Морето създава и пълна възможностъ за спортуване, а знайно е, че отъ всички видове спортъ, морскиятъ е идеално съчетание на най-ползното физическо закрепване съ най-приятната духовна наслада. За да се изяснятъ голѣмитѣ преимущества на водния спортъ, трѣбва да бждатъ разгледани най-напредъ външнитѣ условия, при които той се упражнява.

Морскиятъ климатъ, тая съвкупностъ отъ въздухъ, свѣтлина и вода играе въ случая първостепенна роля. Морскиятъ въздухъ, по-гъстъ, по-постояненъ съ своята температура, пречистенъ отъ вѣтроветѣ и вълнитѣ, пълненъ съ електричество и озонъ, наситенъ отъ една солена и йодирана мъгла, озаренъ отъ свѣтлина, ободрява, развива всички физиологически функции, апетита, храносмилането, асимилацията, дишането.

Наистина особеноститѣ на морския климатъ не могатъ да не окажатъ своето благотворно въздействие на спортуващия. Колебанията въ температурата на морския въздухъ сж малки и съ това се поддържа една умѣрена топлина на човѣшкото тѣло. Тукъ въздухътъ е чистъ, пражътъ и микробитѣ отсъствуватъ. Хлоръ, готварска соль, йодъ, бромъ и др. метали се включватъ въ особения съставъ на морския въздухъ и му предаватъ лѣковитостъ. Морето и морскиятъ пѣсъкъ усилятъ продължителността на слънчевото грѣене. Вѣтроветѣ по-чести и постоянни, подпомагатъ дишането чрезъ кожата, като издухватъ застоялия се между облѣклото на човѣка въздухъ. Въздушното налѣгане е по-голѣмо, затова и въздухътъ е по-гъстъ и по-наситенъ съ кислородъ.

При такива външни условия се упражнява морскиятъ спортъ: плуването, гребането и вѣтреходството.

Плуването е неизбежна необходимостъ за упражняването на всѣки другъ морски спортъ.

Всѣки презъ течение на своя животъ е ималъ възможността да посети презъ лѣтото крайбрѣжието и морскитѣ бани. И, вслушвайки се

ци, той всѣкога е установявалъ, че плуването е било главниятъ поводъ на оживенитѣ разговори.

Голѣмата полза отъ плуването била позната и установена още въ древнитѣ времена. Въ Египетъ, преди 5,000 години, плуването било въведено като задължителенъ предметъ. Въ древната Атина дѣцата въ училището трѣбвало да се учатъ задължително да четатъ и плуватъ.

Римлянитѣ, по отношение на всѣки изостаналъ умствено и физически човѣкъ казвали: „Че той не знае да чете и плува“. У старитѣ германци, студентитѣ рѣчни или морски бани, придружени съ плуване, сж били народенъ обичай. А дори и ние, българитѣ, въ нашия ежедневенъ животъ, за всѣки, който е превъзмогналъ трудноститѣ и успѣлъ въ своята работа, казваме: „Той вече изплува“.

За съжаление, плуването е твърде слабо застъпено въ българския народъ. Все пакъ, за мнозина, то е най-приятното занимание лѣте, когато слънчевата жаръ омаломощава, а морето, мамещо съ своята хладина, се блиска предъ очитѣ.

Плуването, поради своитѣ качества, които създаватъ неговитѣ преимущества предъ другитѣ видове спортъ, не носи умора, а обнова. Плувецътъ е въ непосредственъ допиръ съ водата. Нейната благодатна прохлада не позволява сгорещаване на тѣлото му. Ако се отдѣли потъ, тя веднага се поглъща, и поритѣ оставатъ винаги широко отворени, поради което плуването се счита за най-хигиеничния спортъ. При грѣдно плуване, което е най-ползно, грѣдниятъ кошъ заема такова положение, при каквото може да се поеме най-много въздухъ. Всички мускули, отъ врата до прѣститѣ на краката ритмично се обтѣгатъ и нито единъ отъ тѣхъ не остава бездеенъ. Ласката на морскитѣ вълни по ржцетѣ и рамената на плувеца му действуватъ като полезенъ масажъ. Това е спортъ, при който всички части на тѣлото взиматъ участие, и то добива най-хармонично развитие. Затова истинскитѣ плувци иматъ съвършено тѣлосложение и видътъ на вѣчно младитѣ имъ обгорѣли тѣла създаватъ радостъ за околото.

Освенъ ползата отъ плуването като удоволствие и спортъ, не рѣдко то се явява като необходимостъ за запазване на живота.

При гребането цѣлитъ организъмъ на спортуващия е подъ пълно напрежение. Младото, леко облѣчено тѣло, се кпни всрѣдъ животворнитѣ слънчеви лъчи, които го сгрѣватъ, ободряватъ и обеззаразяватъ. Цѣлокупната мускулна система и всички стави сж въ пѣргово

ритъмъ, съ който бодъръ тактъ се съгласува дейността на сърдцето и на дробоветъ. Особено дейността на дробоветъ достига до толкова размърн, каквито не сж възможни при никой другъ спортъ на сушата. При други спортове, въ най-добрия случай, обемътъ на вдишания въздухъ достига до 5,000 куб. см., каквото пълнежъ се постига при хвърляне копие, боксъ и плуване. При гребането дробоветъ се пълнятъ съ въздухъ, вече надъ 5,000 куб. см. По този начинъ, гребането се явява най-добрия спортъ за заякчаване и заздравяване на бѣлитъ дробове.

Благотворното въздействие на гребането се отразява и на всички други части на тѣлото. Закаляватъ се всички мускули, а особено тия на ржцетъ и корема.

Това действие на гребането върху цѣлото тѣло не остава незабелязано за младия гребецъ. Следъ нѣколко часа гребане, той се чувствува ободренъ и освѣженъ. Тѣлото му е освободено отъ отровитѣ, натрупани благодарение на мудния градски животъ. Сърдцето му е закрепило, дробоветъ му сж пѣргави, кожата закалена срещу студъ и вѣтръ. Цѣлото тѣло на постоянния гребецъ става постепенно стегнато, яко и упорито спрямо зараза и външни несгоди.

Въ сжщностъ, гребниятъ морски спортъ се състои именно въ групово, общо и съгласувано гребане съ лодки, както въ тиха вода, така и по широкитъ вѣлни на просторното море. При такова общо гребане се изисква и постига общностъ и задружно действие.

Гребането е красивъ спортъ. То е хубаво, не само за спортиста, който мисли изключително за развиване на тѣлото си, а и за човѣкъ съ по-дълбока душа, който обича природнитъ красоти и е спечеленъ въ реда на морелюбцитѣ. Гребането, въобщо морскиятъ спортъ, уякчава не само тѣлото, а дава пребогата наслада и на душата.

Презъ лѣтото слънцето обилно дарява своитѣ лъчи, които сияятъ надъ морскитъ простори и галятъ съ своята топлина гребцитѣ въ движещата се съ голѣма бързина лодка.

Чудна омая излъчва морето есенъ. Тогава мощната и своеволна стихия притихва, успокоява се и мими гребцитѣ съ недостижимитѣ си далечини. И непреодолимъ купнежъ пламва въ сърдцата на младитѣ гребци, пожелание да сж далечъ всрѣдъ морето, мечтаещи за близки и далечни мѣста. И ето всички тѣ, вѣрни другари въ лодката, сж всрѣдъ безбѣжната лазурна ширъ.

такъ... се чува отсѣчениятъ ударъ на греблата. Плавнитѣ и разномѣрни движения на добре обученитѣ тѣла се съгласуватъ и се сливатъ въ ритма на едно общо движение, галещо окото. Плѣсъкътъ на греблата се слива съ вѣчната пѣсенъ на морето. Въ душата неусетно и плахо се промѣква едно ново чувство — свѣтло и хубаво, велико и безгранично, като самото море — чувството, породено отъ близостта на морето. Това чувство прави хората добри, то пречиства душитѣ имъ, за да ги доближи до висота и съвършенството, присъщи на хората на природата и на морето.

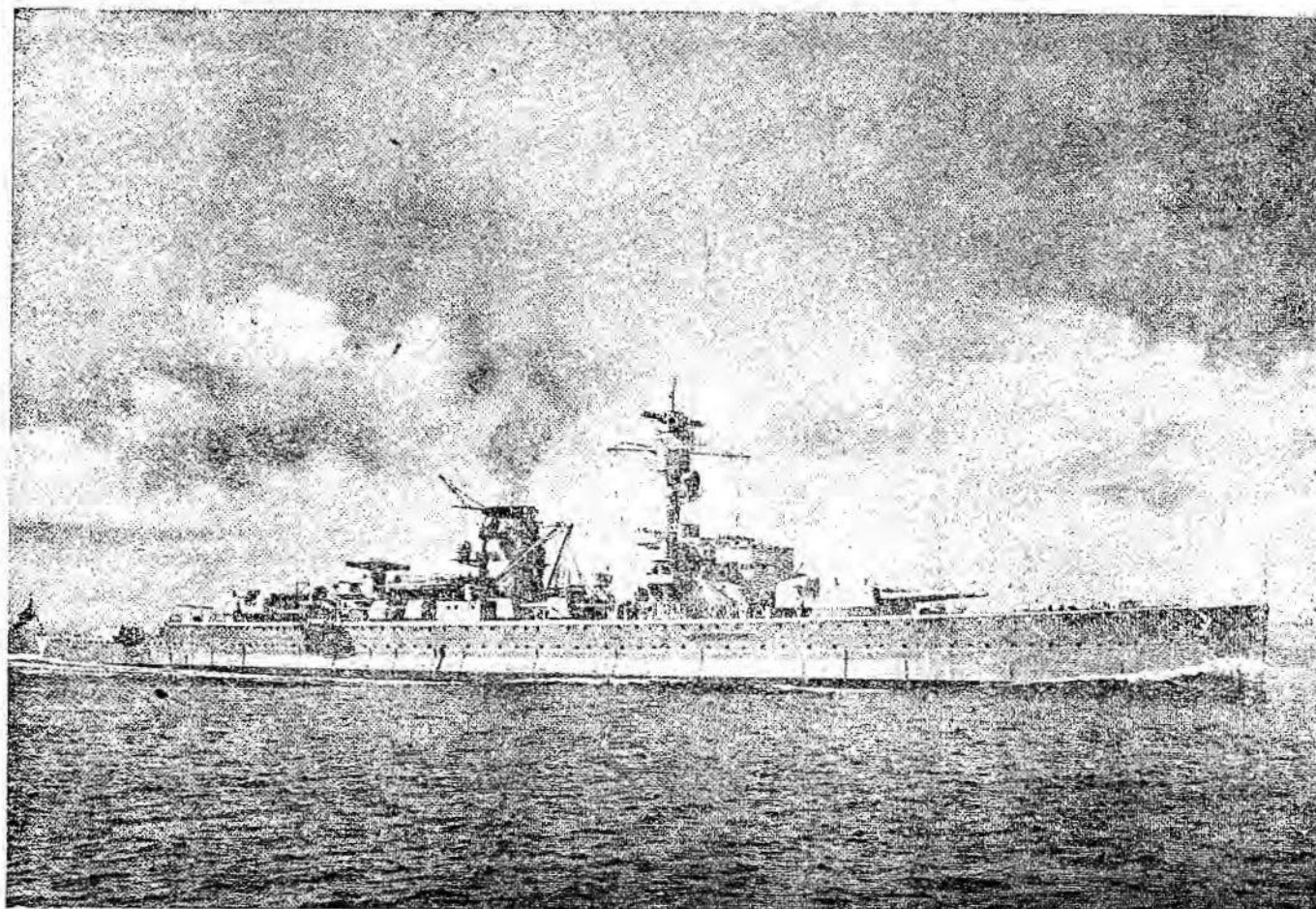
Погледътъ е привлеченъ отъ на срещния брѣгъ, който крие неподозирана красота. Въ призрачнитѣ лъчи на слънцето въ ранна есенъ, величествено се очертава масивната му снага. Тя цѣлата е покрита съ небрежно израстнали дървета. Какво богатство на цвѣтоветъ и какво неподражаемо съчетание на меки и нѣжни цвѣтове, които се преливатъ, мамятъ очитѣ! Плѣзгащитѣ се багри и синевината на морето се сплитатъ въ нѣжна и неуловима паяджина. Погледътъ продължава по снагата на възвишението, което въ подножието на самия си връхъ е увѣнчано съ китно-бѣлъ фаръ. Долу се гуши рибарска хижка, предъ която сж насядали рибари. Ето и тѣхниятъ даянъ. Чернѣятъ се стѣрчащи надъ повърхността колове, проличаватъ обтегнати вѣжета. Въ малкото заливче водата е тиха и спокойна, маслено-зелена. Само отъ време на време нѣкой по-силенъ поривъ на вѣтра успѣва леко да раздвижи неподвижната повърхностъ, но той бързо отминава. И това е само на повърхността. Плиткото дъно е усѣяно съ камъни, цѣли обраснали съ водорасли, които се издигатъ до повърхността. Лодката търси завета на това спокойно кѣтче, и греблата се движатъ трудно всрѣдъ купчинитѣ водорасли, а лодчното дъно тукъ-тамъ се протърква о камънитѣ. Нѣкаква тайнственостъ витае надъ малкото заливче, въ което се намира пристанчето на носъ Галата. Лодката застава на вързала. Гребцитѣ се отдаватъ на кратка почивка.

Морето е вѣченъ учителъ за всѣки, който се бори съ него. Всѣки, който надвива стихията, надвива своитѣ тъмни заложби, защото борбата съ стихията е благородна борба. Когато човѣкъ се бори съ морето, той калява тѣлото си, волята си, съобразителността си, пѣргавината си; той узнава предѣлитѣ на своята мощъ, гордъ е съ силата си, гордъ е, че е човѣкъ. Като узнае

възпитава гребцитѣ. Единъ постояненъ гребецъ означава човѣкъ, силенъ тѣломъ и духомъ. Волевъ, дисциплиниранъ, енергиченъ, съ бликаща жизнеспособностъ, той е готовъ за живота. Морето внедрява у човѣка и ценни добродѣтели, като прави хората добри и великодушни. То развива до най-висша степенъ другарската сплотеностъ и взаимопомощъ. То учи младитѣ плувци, гребци или вѣтроходци на саможертва. Съ една дума, морето създава отъ хората човѣци.

Когато всѣки овладѣе плуването и гребането и се придържа къмъ морето, той неминуемо ще насочи желанието си къмъ надутитѣ платна на вѣтроходитѣ. Не е ли примамлива гледката на тия бързоходки, които леко се плѣзгатъ надъ синитѣ води? Подвижнитѣ имъ красиви очертания, се извиватъ и бѣгатъ, подготвени отъ вѣтра. Но, всѣки вѣтроходецъ, преди всичко трѣбва да владѣе въ съвършенство плувното и гребното изкуство, да има пѣргавъ умъ и сигурна ржка. Наистина, при добъръ вѣтръ, вѣтроходецътъ има възможностъ да се предаде всецѣло на съзерцание, подтикванъ отъ обичта си къмъ природнитѣ хубости. Предлагащата отъ вѣтроходството духовна храна е по-богата отъ тая на единъ гребецъ или плувецъ. Често, при слабъ или недобъръ вѣтръ, вѣтроходецътъ е принуденъ да прибѣгне до греблата. При хубаво време, той има възможностъ да плува. Тия обстоятелства създаватъ отъ вѣтроходството най-висшия морски спортъ. Необходимо е да се знае, съ притежанието на какви качества вѣтроходецътъ ще овладѣе това благородно изкуство. При трудни моменти, отъ него се изисква сила, свѣткавична бързина, ловкостъ и съобразителностъ. Всѣки мигъ забавяне, и най-малката погрѣшна стѣпка, би могла да му коштува живота. Вѣтроходецътъ трѣбва да притежава високи умствени и духовни качества, да има здрави нерви и да е любителъ на силнитѣ преживѣвания, които вѣтроходството така обилно му поднася.

Затова, имайки предвидъ особена важностъ на разнитѣ видове морски спортъ, необходимо е българската младежъ, да опознае родното море и помисли за своята духовна и тѣлесна здравина. При настоящитѣ разширени водни граници на обединеното отечество, българската младежъ е длъжна да опознае роднитѣ морета и, укрепвайки и калявайки чрезъ морското спортуване своето тѣло и душа, осъзнае

**ДЪРЖАВНИ МИНИ
КАМЕНОВЖГЛЕНИ МИНИ**

Перникъ-Бобовъ-долъ-Марица

**ПРОИЗВОДСТВО НА КАМЕННИ ВЖГЛИЩА И БРИКЕТИ
ДОСТАВКА НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ**

за всички видове индустрии въ и около гр. Перникъ и въ
Старо-загорската електрификационна областъ

По специални износни цени

**ВНОСКИ И ПОРЪЧКИ ЗА ВЖГЛИЩАТА И БРИКЕТИ СЕ ПРАВЯТЪ НАВСЪКАДЕ ВЪ
СТРАНАТА ЧРЕЗЪ:**

1. Българската народна банка—преводна служба
2. Българската земеделска и кооперативна банка—преводна служба
3. Телеграфо-пощенскитѣ станции—чекова смѣтка № 50
4. Популярнитѣ банки
5. Банка Български кредитъ А. Д.
6. Каситѣ на Държавнитѣ мини

съ специални формуляри, съ изчерпателното попълване на които става излишно да се пише
отдѣлно писмо-уведомление отъ страна на клиентитѣ.

Главната Дирекция на Държавнитѣ мини въ гр. Перникъ